



# CURS DE DE EDUCAȚIE CIVICĂ *A fi cetățean italian*



# Sumar

**Capitolul 1** – O scurtă istorie a Italiei

**Capitolul 2** – Constituția Italiană

**Capitolul 3** – Date demografice

**Capitolul 4** – Sistemul instituțional central

**Capitolul 5** – Sistemul administrativ teritorial

**Capitolul 6** – Familia

**Capitolul 7** – Munca

**Capitolul 8** – Sistemul educațional, de formare profesională și de educație pentru adulți

**Capitolul 9** – Sistemul sanitar

**Capitolul 10** – Documente valabile pe teritoriul italian

**Capitolul 11** – Locuința. Închirierea unui imobil

**Capitolul 12** – Sistemul de prevederi sociale

**Capitolul 13** – Sistemul fiscal

**Capitolul 14** – Acordul de integ și Cartea de ședere CE

**Capitolul 15** – Cetățenia



# Modulul 1

## O SCURTĂ ISTORIE A ITALIEI

# O scurtă istorie a Italiei

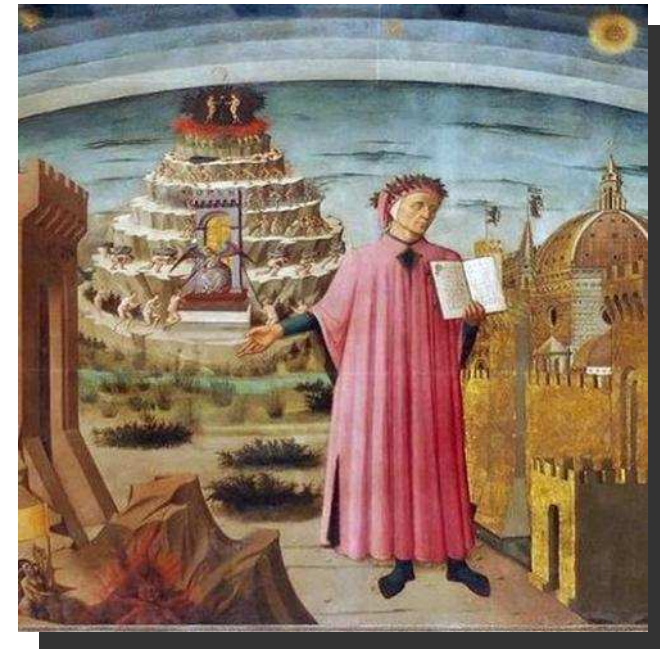
În antichitate, Roma era capitala **imperiului roman** care se extindea de la Anglia la Egipt și de la Portugalia la Mesopotamia (actualul Irak)




Limba de comunicare a imperiului roman era *latina*. De la latină au luat naștere limbile romanice moderne: italiana, spaniola, franceza, portugheza și româna.

“Secolul de aur” al limbii italiene este 1300, moment în care se afirmă trei mari scriitori: Dante, Petrarca și Boccaccio.


**Dante Alighieri**, autorul Divinei Comedii, este considerat “tatăl” limbii italiene.



Pînă în 1861, Italia este împărțită în diverse State, dintre care unele conduse de țări străine (Austria, Spania, Franța).

 **1861:** ia naștere *Statul italian*, însă Roma rămîne capitala *Statului Bisericii*, condus de Papa.




 **1870:** Roma începe să facă parte di Statul italian și devine noua capitală.

 **1861 – 1922:** Italia este o monarhie parlamentară.


Primul rege este Vittorio Emanuele II, din familia Savoia.






 **1922 – 1943:** Italia este sub dictatura *fascismului*.  
În această perioadă, italienii nu au libertate de cuvânt,  
presă și asociere.



 După cel de-al doilea război mondial, Italia devine o țară democratică.  
Se introduce *votul universal*: toți au dreptul la vot, bărbați și femei.

 **1946:** prin intermediul unui referendum, poporul italian decide sfârșitul monarhiei și înființarea **Republicii Italiene.**



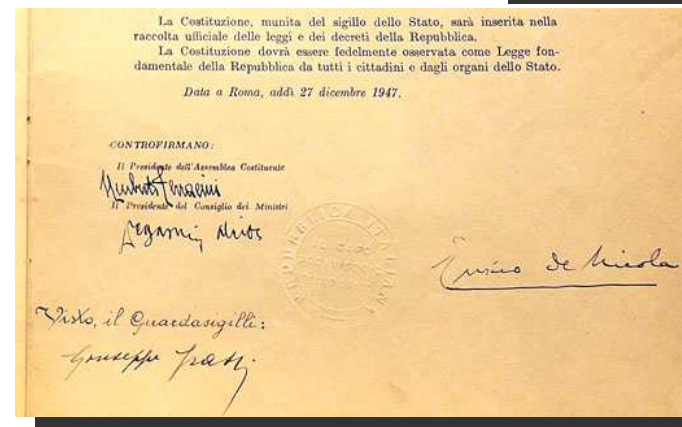


**Modulul 2**  
**CONSTITUȚIA ITALINĂ**

# Constituția italiană

Aprobată în 1947, este legea fundamentală a Statului.

Toate legile italiene trebuie să respecte principiile și valorile Constituției.



Constituția este alcătuită din 139 articole și se împarte în două părți:

- prima parte descrie **principiile** fundamentale ale Statului, **drepturile și îndatoririle** cetățenilor.
- a doua parte descrie organizarea Republicii, adică **structura Statului** și a figurilor sale instituționale.

Figurile instituționale: Camera și Senatul, Președintele Republicii, Guvernul și Magistratura



**Art.1** Italia este o Republică democratică, fundamentată pe muncă.

**Art.2** Republica recunoaște și garantează drepturile inviolabile ale omului, atât ca individ, cât și în grupuri sociale (...).

**Art.3** Toți cetățenii sunt egali în fața legii, fără deosebire de sex, rasă, limbă, religie, opinii politice, condiții personale și sociale.

**Art.8** Toate confesiunile religioase sunt libere, în mod egal, în fața legii.

**Art.10** Cetățeanului străin, căruia, în țara sa, îi este interzisă exercitarea efectivă a libertăților democratice, garantate de Constituția italiană, are **dreptul la azil** pe teritoriul Republicii, în conformitate cu condițiile stabilite de lege.



**Art.11** Italia respinge războiul ca instrument de oprimare a libertății altor popoare și ca mijloc de rezolvare a controverselor internaționale.

**Art.13** Libertatea personală este inviolabilă. Nu este admisă nici o formă de restrângere a libertății personale, decât printr-un act motivat de Autoritatea judiciară și numai în cazurile prevăzute de lege.

**Art.15** Libertatea și secretul corespondenței, cât și a oricărei alte forme de comunicare sunt inviolabile.

**Art.17** Cetățenii au dreptul de a se întruni în mod pașnic și fără arme.

**Art.21** Toți au dreptul de a-și manifesta liber propriul mod de gândire, prin orice mijloc de difuzare.

Presă nu poate fi supusă cenzurii și autorizațiilor.

**Art.38** Fiecare cetățean care este inapt de muncă și care nu dispune de mijloace necesare de subzistență are dreptul la întreținere și la asistență socială.

**Art.48** Sunt alegători toți cetățenii, bărbați și femei, care au atins vârsta majoratului.

**Art.51** Toți cetățenii, indiferent de sex, au acces la funcții publice și la posturi elegibile.

## Drepturile civile

- Libertate personală, de mișcare, de asociere, de întrunire, de conștiință și de religie;
- Egalitate în fața legii;
- Dreptul la prezumția de nevinovăție;
- Dreptul de a nu fi lipsit în mod arbitrar de proprietate;
- Dreptul la cetățenie.



## Drepturile politice

Fac referință la participarea cetățenilor la guvernarea statului.

Modalitățile de participare sunt:


- *directe*: prin instituții, cum ar fi referendumul, petiția, etc.
- *indirecte*: prin alegerea propriilor reprezentanți.



## Drepturile sociale

- Dreptul la protecția socială împotriva bolii, a vârstei înaintate, a șomajului etc.
- Dreptul la sănătate;
- Dreptul la instruire;
- Dreptul la muncă, etc.





**Modulul 3**  
**DATE DEMOGRAFICE**



# Date demografice

În ianuarie 2011, populație totală a Italiei era de **60.600.000**

dintre care imigranți rezidenți: 5.000.000

Total bărbați: 48,5%

Total femei: 51,5%

Date despre starea civilă:

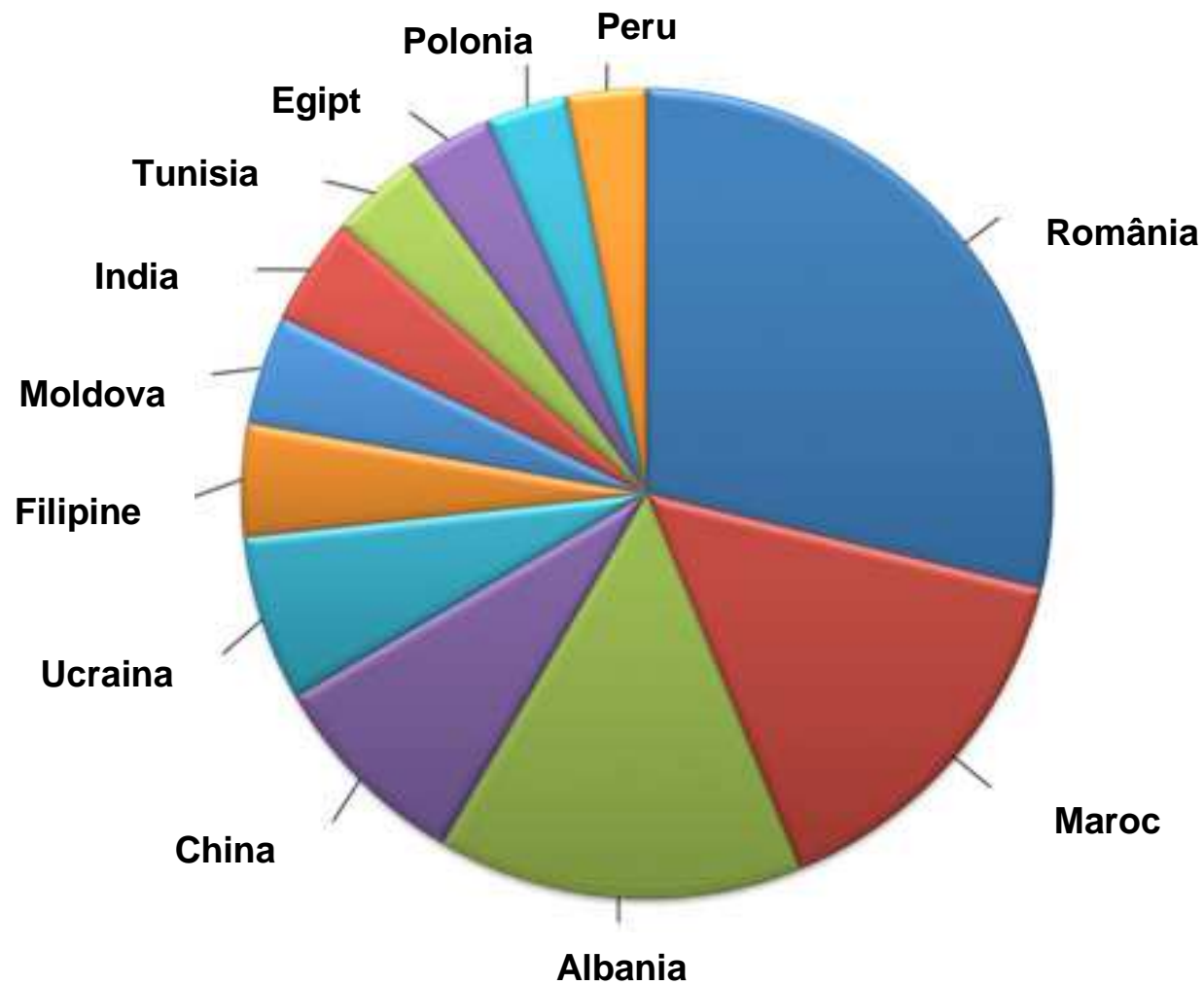
Căsătoriți: 29.890.000

Divorțați: 1.185.000

Văduvi: 4.550.000



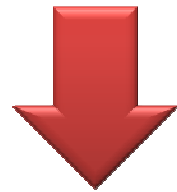
# Principalele comunități străine din Italia





# Democrația

Italia este o Republică **democratică**.  
Cele două caracteristici principale ale acestei  
forme de guvernământ sunt:



- suveranitatea poporului
- respectarea principiilor fundamentale: **libertate și egalitate**



# Puterile Statului

Puterile Statului sunt trei:

**PUTEREA  
LEGISLATIVĂ**

**PUTEREA  
EXECUTIVĂ**

**PUTEREA  
JUDICIARĂ**

Puterile Statului sunt separate și activează în mod individual, în limitele impuse de Constituție

**PUTEREA  
LEGISLATIVĂ  
sau  
LEGISLATIVUL**

- este puterea de a face legi
- este exercitată de către Parlament

Parlamentul promovează și aprobă legile Statului.

Legislativul este compus din două organisme:

- *Camera deputaților*
- *Senatul*

Alegerile au loc o dată la 5 ani.



## PUTEREA EXECUTIVĂ sau EXECUTIVUL

- este puterea de a aplica legea
- este încredințată Guvernului

Guvernul Țării aplică deciziile Parlamentului

Este compus din:

- *Președintele Consiliului (sau Șeful de Guvern)* care numinează și coordonează Miniștrii
- *Miniștrii*, numiți la conducerea ministerelor specializate pe anumite domenii.

**Exemplu:** Ministrul Muncii, Min. Afacerilor Interne, Min. Sănătății, Min. Afacerilor Externe, etc

## PUTEREA JUDICIARĂ sau JUDICIARUL

- este puterea de a aplica legea, de a pedepsi vinovatul, de a stabili dreptatea
- această putere este dată Judecătorilor (Magistraturii)

Judecătorii verifică aplicarea legilor și fac procese.

Consiliul Superior al Magistraturii (C.S.M.) este organul de autogovernare a Magistraturii și garantează independența de celelalte două puteri ale Statului.





Pe lângă Parlament, Guvern și Magistratură există și alte organe instituționale importante:

## Președintele Republicii

- este garantul Constituției
- reprezintă Statul în relațiile cu alte State
- este ales pe o durată de 7 ani



Actualul Președinte al Republicii este Sergio Mattarella.

## Curtea Constituțională

- decide, la solicitare, dacă o lege respectă Constituția.
- dacă legea nu respectă Constituția, Curtea Constituțională o anulează.



# Administrația

Din Administrație fac parte:

- *oficiile*, răspândite pe teritoriul Republicii, care răspund necesităților cetățenilor
- *Ministerele*
- *Forțele de Poliție*, responsabile de apărarea internă



## Forțele Armate

Forțele destinate apărării externe a țării:

- *Armata Italiană*
- *Marina Militară (Forțele Navale)*
- *Aeronautica Militară (Forțele Aeriene)*
- *Carabinierii*



## Securitatea publică

Persoane și instituții ce se ocupă de securitatea cetățenilor.

În fiecare provincie este:

- un *prefect*



Reprezentantul Guvernului într-un anumit teritoriul. Dispozițiile sale se execută imediat.

- un *șef de poliție /chestor*



Coordonează toate FORȚELE DE POLIȚIE din Provincie.

Numere utile:

**112 Carabinierii**

**113 Poliția**



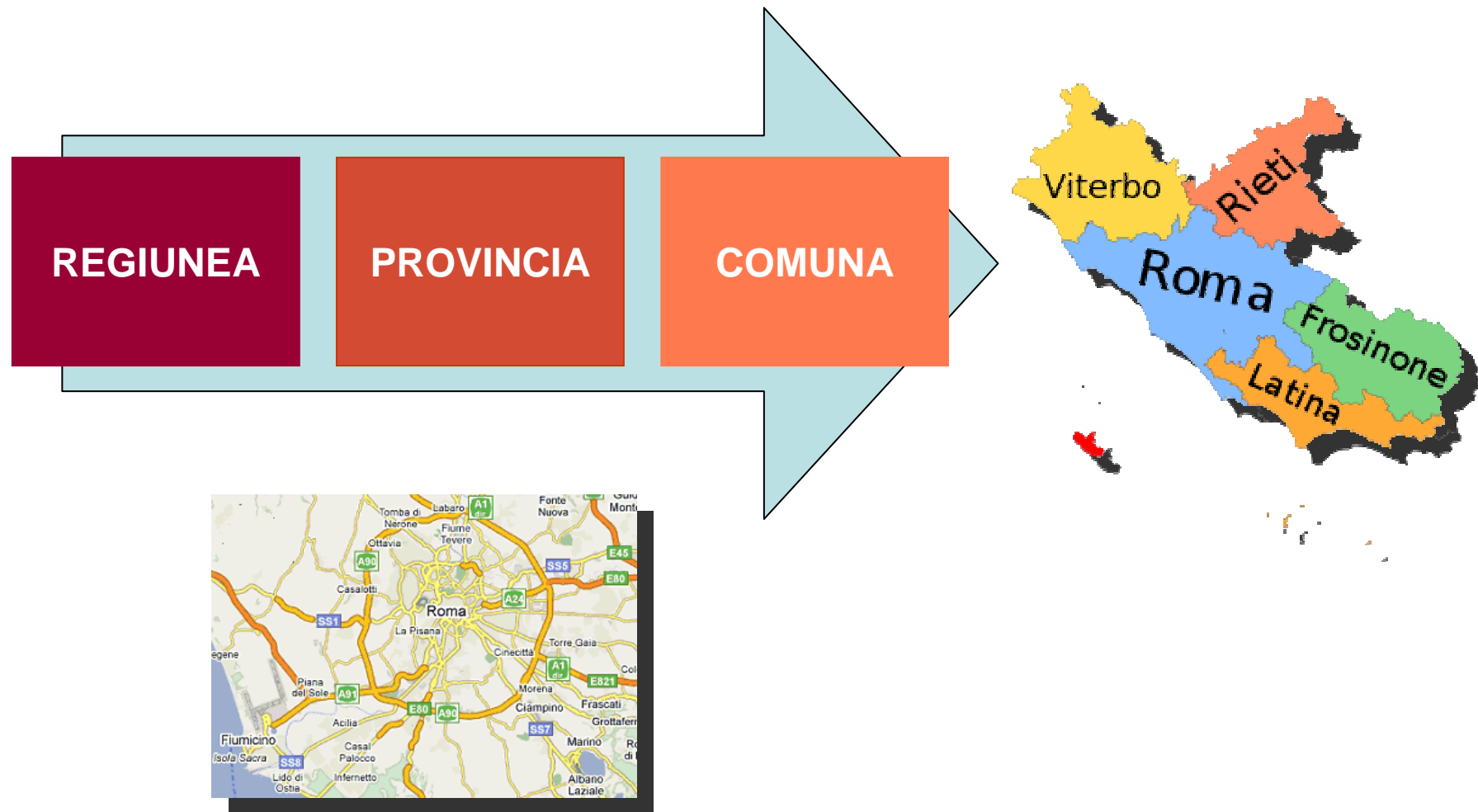
# Modulul 5

# SISTEMUL ADMINISTRATIV

# TERITORIAL



# Organizarea teritoriului



## Regiunea

În Italia sunt 20 de Regiuni.

Regiunile se ocupă de domeniul: sănătății, transportului, domeniul idric, energetic, muncii, formării profesionale. Alegerile au loc o dată la 5 ani.

Fiecare Regiune are un Președinte și un Consiliu Regional.



Regione Puglia



Regione Lombardia





## Provincia

În prezent sunt 110 provincii, dar se prevede reducerea lor la 51. Provinciile se ocupă de: învățămîntul secundar, protecția mediului, deșeuri, transport urban, protecția civilă, consumul energetic. Alegerile au loc o dată la 5 ani.

Fiecare Provincie are un Președinte și un Consiliu Provincial.



## Comuna

În Italia există 8.092 de comune.

Comunele se ocupă de: servicii sociale, creșe, grădinițe, edilitate, dreptul la studiu în școala primară și medie, anagrafe, cimitire, ordinea publică, circulație, licențe comerciale, cultură și servicii electorale. Alegerile au loc o dată la 5 ani.

Orice Comună are un Primar și un Consiliu Comunal.

Toate organele administrative (Președintele Regiunii, Președintele Provinciei, Primarul și Consiliul Regional, Provincial și Comunal) sunt alese de către cetățeni.



Guvernul denumește un prefect, responsabil de securitate, pentru fiecare provincie, dispozițiile căruia se execută imediat.

## Harta regiunilor

Italia este compusă din 20 de regiuni.

Fiecare Regiune are un oraș **capitală**.

**Exemplu:** Capitala regiunii Piemonte este Torino.

Fiecare Regiune se împarte în Provinci.

**Exemplu:** Regione Campania este împărțită în 5 Provinci: Avellino, Benevento, Caserta, Napoli și Salerno



## Regiunea Lazio

Reședinți: 5.775.000  
dintre care străini: 615.000

Regiunea Lazio este a treia regiune după numărul locuitorilor, precedată de regiunile Lombardia și Campania.

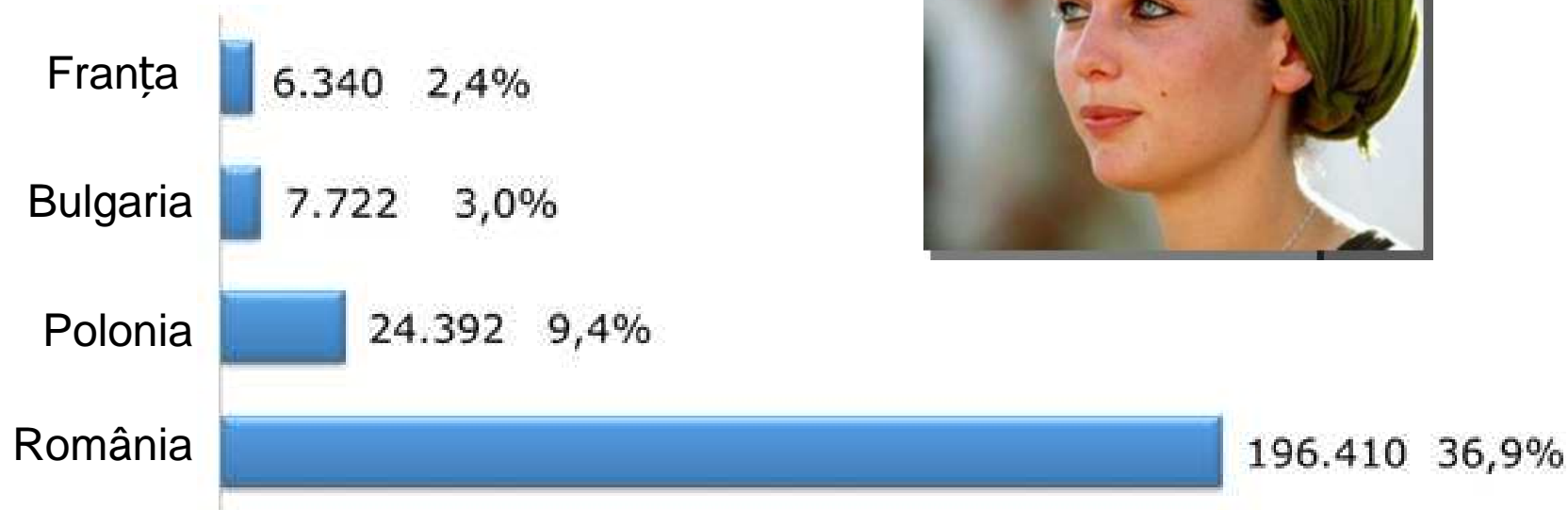


Din punct de vedere administrativ, regiunea Lazio se împarte în 5 provincii:

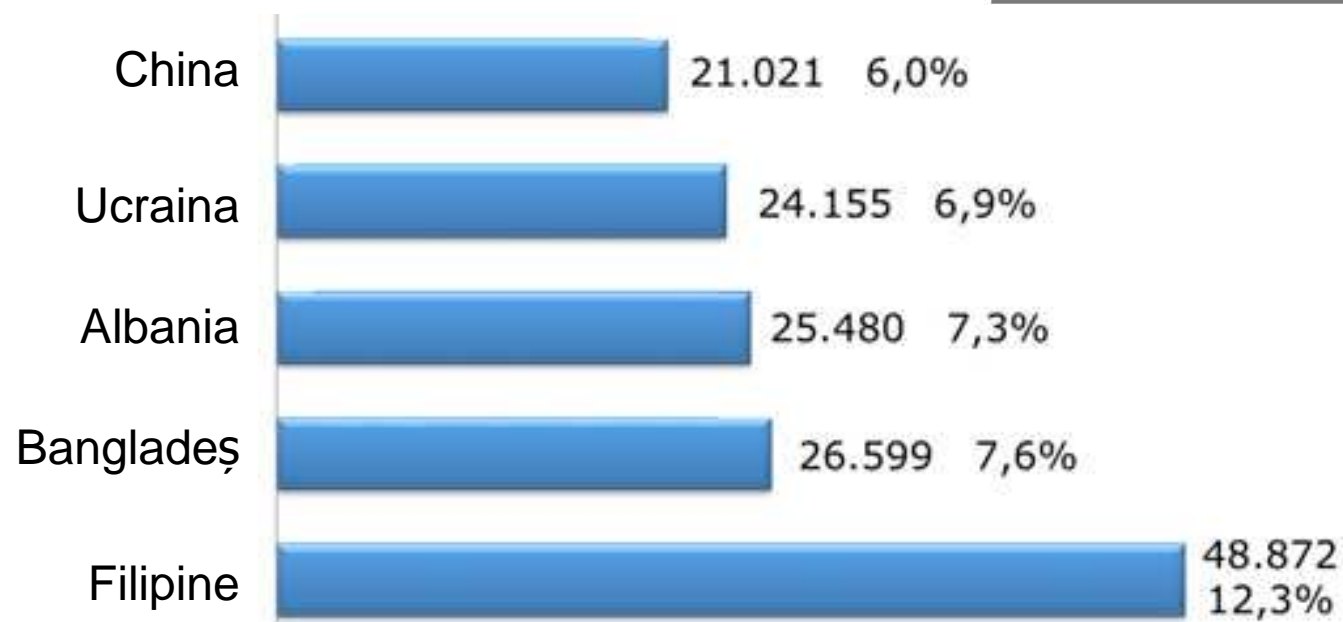
-  **Frosinone** (91 Comune)
-  **Latina** (33 Comune)

-  **Rieti** (73 Comune)
-  **Roma** (121 Comune)
-  **Viterbo** (60 Comune)

## Principalele comunități străine UE din Regiunea Lazio



## Principalele comunități străine extra UE din Regiunea Lazio



## Orașul Roma

Reședinți: 2.743.796  
dintre care străini:294.000

Este orașul cu cel mai mare număr de cetățeni străini, urmat de orașul Milano.

Este capitala Italiei. Aici își au sediul Președintele Republicii, Guvernul și Parlamentul.

Dar și sediul Statului Vatican.



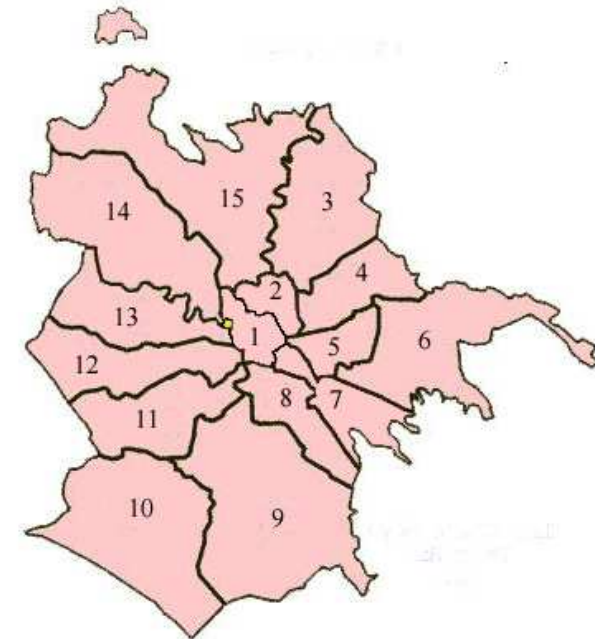


## Municipiile oraşului Roma

Area urbană a oraşului Roma este alcătuită din 15 *Municipii*.

Orice Municipiu are un Preşedinte și un Consiliu (4-6 Consilieri).

Alegerile au loc o dată la 5 ani, împreună cu alegerea Consiliului comunal.



Municipiile gestionează:

- serviciile demografice
- serviciile de asistență socială
- serviciile de educație și învățământ
- activitățile și serviciile culturale, sportive și recreative
- serviciile de întreținere urbană, administrarea patrimoniului cultural, edilitate
- inițiative pentru dezvoltarea economică în domeniul artizanatului și al comerțului
- activitatea poliției urbane





**Modulul 6**  
**FAMILIA**

# Ce este o familie?

Costituția Italiană stabilește că *familia* este o societate naturală fondată pe căsătorie.

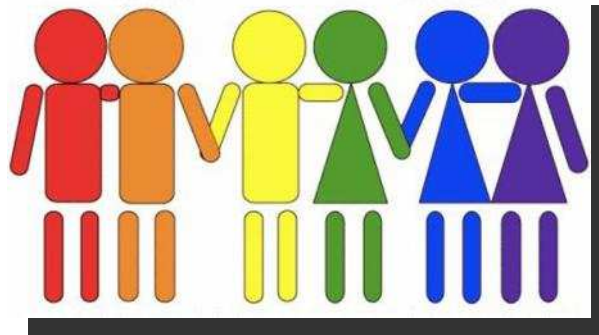
Chiar și un cuplu (căsătorit) fără copii este considerat o familie.



În Italia, pe lângă cuplurile căsătorite, sunt și multe cupluri necăsătorite.

Aceste uniuni sunt numite:

- “*Coppie di fatto*”: dacă nu au copii
- “*Famiglie di fatto*”: dacă au copii.



## Drepturile soților

- Conviețuire: fidelitate, asistență reciprocă, etc.
- Casa: dreptul la coabitare (un soț nu poate fi dat afară din casă).

### În caz de **boală**

Dreptul de a asista în spital, de a lua decizii, de a fi informat, etc.

### În caz de **deces**

Dreptul la pensie, la TFR (*Trattamento di Fine Rapporto*=Tratament la sfârșit de raport de muncă), la chirie, la ereditate, etc.

### În caz de **separare**

Dreptul la despăgubire și indemnizații economice (la decizia judecătorului).

La momentul actual, uniunile civile nu au aceleași drepturi ca și cuplurile căsătorite.

**Copiii au aceleași drepturi.**

Părinții au aceleași obligații față de propriii copii.

**ÎN CAZUL SEPARĂRILOR, JUDECĂTORUL ESTE  
ACELA CARE DECIDE AFIDAREA MINORILOR.**



## Căsătoria

Prin căsătorie, soțul și soția obțin aceleași drepturi și obligații.

**De exemplu:** ambii trebuie să contribuie la satisfacerea necesităților familiei prin propria muncă (profesională sau domestică), la educația fiilor, demonstrând fidelitate.

Ambii pot cere separarea sau divorțul

În Italia, există posibilitatea de a alege:

- *căsătoria religioasă*;
- *căsătoria civilă*.

Există posibilitatea de a alege separația bunurilor sau comuniunea de bunuri.



*Regimul comunității legale:* toate veniturile și bunurile primite după căsătoriei devin automat propri-etatea ambilor soți.

*Regimul separației de bunuri:* fiecare soț este titular doar al bunurilor proprii primite pe parcursul căsătoriei.

# Căsătoria în Italia

Cine se căsătorește pe teritoriul Italiei, se supune legislației italiene, chiar dacă este străin.

- ⇒ Este posibilă căsătoria între **doi cetățeni străini**, doar în cazul în care unul dintre ei se află legal pe teritoriul italian.
- ⇒ În cazul căsătoriei între **un cetățean străin și un cetățean italian**, nu este indispensabil permisul de ședere, ci doar un document de identitate valabil (de ex. pașaportul).
- ⇒ În cazul în care **doi cetățeni străini nu au permis de ședere pe teritoriul italian** sau reședință legală în Italia, pot celebra căsătoria la Ambasada sau Consulatul țării de origine pe teritoriul italian.



Cetățeanul străin are dreptul la un **permis de ședere** pe motive familiare, chiar dacă înainte de căsătorie era clandestin sau iregular.

**Cetățenia italiană** nu se obține automat, prin căsătorie.

Pentru a obține cetățenia:

- 1) Trebuie să decurgă cel puțin doi ani de la căsătorie
- 2) Cetățeanul străin trebuie să fie **rezident** în Italia de cel puțin doi ani (un an, în cazul în care după căsătorie s-au născut copii)



## COPII: sarcina

Toate femeile imigrate, pe **perioada sarcinii**, au dreptul la vizite și analize medicale gratuite (ecografii, analize de sânge, etc). Se pot adresa în **spitale** sau la **consultoriile familiare** (cabinete de consultație medicală) **publice**.



Toate femeile, aflate regulat sau clandestin pe teritoriul italian, au dreptul de a fi primite și internate în spital pentru a **naște**, au dreptul la îngrijiri medicale înainte și după nașterea copilului.

**Permisul de ședere:** Nu este necesară posesia permisului de ședere, iar în cazul în care **SUNTEȚI CLANDESTINE NU VEȚI FI DENUNȚATE**

## COPIL: nașterea

ESTE OBLIGATORIE înregistrarea nașterii copilului și se poate face:

- la maternitate: timp de 3 zile de la naștere
- la Comună: timp de 10 zile de la naștere
- de către un părinte (dacă părinții sunt căsătoriți)
- de către ambii părinți (dacă părinții nu sunt căsătoriți)


Nașterea copilului poate fi declarată de către un medic, de către moașă sau de cine a asistent la naștere.

**Școlile:** la creșă pot merge copiii care au împlinit 4 luni. Este necesară înscrierea înainte de nașterea copilului. Costul este variabil și depinde de situația economică a familiei (ISEE- Indicator Situație Economică Echivalentă).

**Vaccinurile:** vaccinarea copiilor este obligatorie și gratuită. Primul vaccin se face la 3 luni.

În Italia este obligatorie vaccinarea împotriva **difteriei, tetanosului, poliomelitei, hepatitei virale B.**



A woman with short dark hair, wearing a blue hard hat with a red and white stripe and a grey t-shirt, is smiling and carrying a long wooden beam across her right shoulder. The background shows a light-colored brick wall and a window with a grid pattern. The text 'Modulul 7' is in blue and 'MUNCA' is in white with a black outline.

**Modulul 7**  
**MUNCA**



# Munca

**Toți cetățenii au dreptul la muncă, în baza propriilor posibilități.**

În acest scop Republica garantează:

- o remunerare proporțională și suficientă
- repaus săptămânal și concediu anual
- egalitate între bărbați și femei



- tutela maternității pentru femei
- asistența persoanelor cu handicap, a bătrânilor și a victimelor accidentelor la locul de muncă.

**Statutul lucrătorilor** este legea, care, începând cu 1970, stabilește drepturile fundamentale ale lucrătorilor.

Drepturile și îndatoririle salariaților sunt reglementate în baza **Contractelor Colective Naționale de Muncă**. Fiecare categorie are un anumit contract. Contractele – ce se reînnoiesc periodic – sunt semnate de către Asociațiile de întreprinderi și de sindicate.



Există trei tipologii de raporturi de muncă:

- muncă *dependentă sau subordonată*
- *colaborare coordonată și continuă*
- muncă *autonomă (pe cont propriu)*



## MUNCĂ

### Dependent sau subordonat

## TIPUL DE CONTRACT

- *Pe timp determinat* (durează o anumită perioadă de timp)
- *Pe timp indeterminat* (nu este prevăzut un termen)

## ORARUL DE MUNCĂ

- Full-time
- Part-time



**Exemplu:** funcționari, profesori, funcționari bancari, muncitori, infirmieri, etc.

**RAPORTUL DE  
MUNCĂ**

**Colaborare coordonată și  
continuă**

**TIPUL DE  
CONTRACT**

Colaborarea între angajator și  
lucrător pe baza unui program,  
fără un raport de muncă stabil

**ORARUL DE  
MUNCĂ**

Nu există un orar de muncă stabil  
(durata este legată de realizarea  
proiectului)

**Exemplu:** operator call center

## RAPORTUL DE MUNCĂ

### Munca autonomă

## TIPUL DE CONTRACT

Lucrătorul nu are un angajator, dar se angajează pentru propriii clienți)

## ORARUL DE MUNCĂ

Lucrătorul își organizează singur orarul de muncă.

**Exemplu:** meșteșugari, comercianți, liberi profesioniști, etc.

Comercianții trebuie să respecte orarul de deschidere și închidere.

## Sindicatetele

Costituția ricunoaște muncitorilor **dreptul de a se asocia în sindicate**, pentru a-și tutela, în formă colectivă, propriile drepturi și interese economice.

Instrumentul principal al luptei sindicale este **greva**, adică abținerea de la muncă.



Principalele sindicate italiene sunt:



**CGIL**

6.300.000

înscriși



**CISL**

4.500.000

înscriși



**UIL**

2.200.000

înscriși



**UGL**

1.100.000

înscriși

Organizațiile sindicale oferă servicii atât muncitorilor înregistrați, cât și celor ce nu sunt înregistrați.

**Exemple:** dosare pentru pensionare, consultanță legală și fiscală, etc.



## Centre de plasare a forței de muncă (Centri per l'impiego (C.P.I))

Centrele de plasare a forței de muncă sunt structuri care ajută persoanele **să găsească de muncă.**

Aceste centre garantează înscrișilor un colocviu de informare și orientare, o ofertă de muncă sau de formare profesională, pe o anumită perioadă de timp, din momentul atribuirii “statutului de șomaj”.

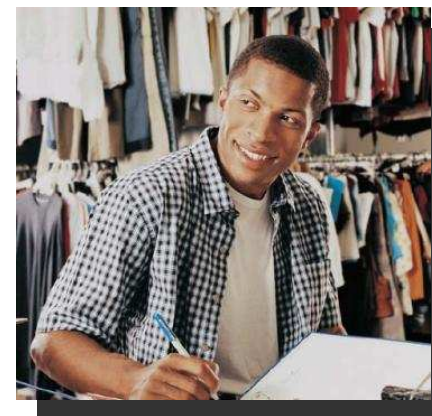


Toate informațiile se obțin la **numărul verde 800-818-282**

Pentru o **activitate autonomă** sunt necesare:

1. Deschiderea CONTULUI TVA
2. Înscrierea în REGISTRUL ÎNTREPRINDERILOR ținut de Camera de Comerț
3. Înscrierea la INPS (Institutul Național al Prevederilor Sociale) pentru contribuțiile asistențiale și previdențiale.
4. Înscrierea la INAIL (Institutul Național pentru Asigurări împotriva Accidentelor la Locul de Muncă și Bolilor Profesionale) (în cazurile prevăzute de lege)
5. Informarea Comunei de reședință despre deschiderea activității, pentru impozitarea pentru deșeuri.

Ghișeul de pe lângă Camera de Comerț: **Camera de Comerț** Via Capitan Bavastro, 116 - Roma Sito internet: [www.rm.camcom.it/](http://www.rm.camcom.it/)



## Modulul 8

# SISTEMUL EDUCAȚIONAL, DE FORMARE PROFESIONALĂ ȘI DE EDUCAȚIE PENTRU ADULȚI

# Sistemul de învățămînt

Învățămîntul este obligatoriu pentru toți copiii cu vârsta de la 6 până la 16 ani.

La vîrsta de 14 ani, după absolvirea școlii medii, există posibilitatea de a frecventa cursuri de Formare Profesională (3 ani) organizate de către Regiuni, la sfîrșitul cărora se obține o calificare profesională, finalizând, în acest mod, învățămîntul obligatoriu.





**Creșa** comunală de la 0 la 3 ani



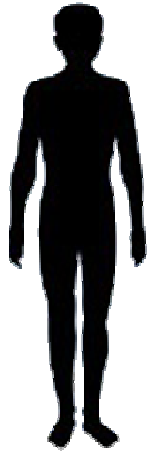
**Grădinița** comunală, statală, privată de la 3 la 5 ani



**Școala elementară** de la 6 la 10 ani, 5 clase



**Școala secundară de gradul 1° (Școala gimnazială)** de la 11 la 14 ani, 3 clase. Se conclude cu susținerea unui examen de Stat.

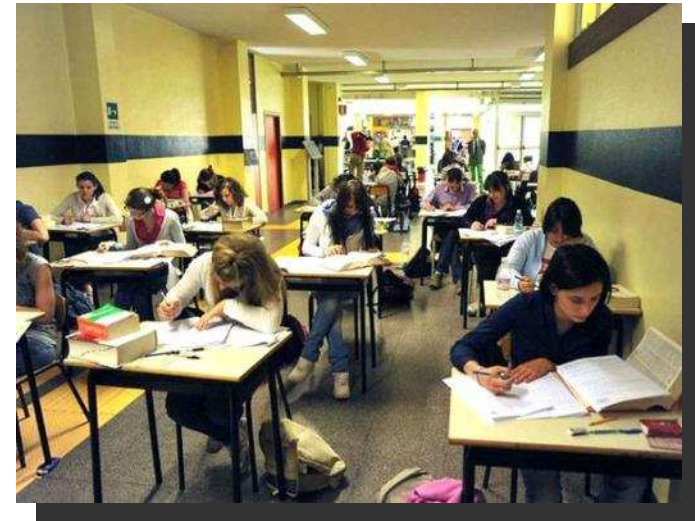


**Școala secundară de gradul 2°(Liceul)** de la 14 la 18 ani, 5 clase.

Se conclude cu susținerea unui examen de Stat.

### *Curiozitate*

Grădinițele sunt numite "materne"  
Școala elementară- "elementari"  
Școala gimnazială - "scuola media"  
Liceul- "scuola superiore"



Școala secundară de gradul 2<sup>o</sup> constă din sistemul liceelor, institutelor cu educație tehnică sau cu pregătire profesională.

- *Liceele* eliberează diploma indispensabilă înscrierii la Universitate.
- *Școlile cu instruire tehnică* – pentru înscrierea la Universitate și pentru a se angaja.
- *Școlile cu instruire profesională* pot elibera, după 3 ani de studiu, calificări profesionale necesare încadrării în câmpul muncii; după 5 ani eliberează diplome ce consimt înscrierea la Universitate sau angajarea în câmpul muncii.



## Instruirea Tehnică Superioară (ITS)

Formează figuri profesionale specializate, recunoscute prin calificarea EQF (Cadrul European al Calificărilor).



- Cursurile au o durată bienală și sunt organizate în 4 semestre, pentru un total de 2000 ore.
- Înscrierea la ITS se face prin concurs.
- Centrele ITS sunt gestionate de către Fundații, fiecare avînd un Institut Tehnic de referință.



## CTP – Centre Teritoriale Permanente

Sunt centre de formare, destinate populației adulte, italiană și străină, ce permit obținerea unui titlu de studiu sau de formare profesională, necesară încadrării în societate și în câmpul muncii.

Centrele Teritoriale Permanente, plasate pe lângă Instituțiile școlare din teritoriu, oferă posibilitatea persoanelor adulte imigrate, bărbați și femei, angajați sau șomeri, de a studia limba italiană.

**În cadrul CTP se desfășoară:**

- Sesiuni de Educație Civică
- Test de cunoaștere a limbii italiene - L2
- Cursuri gratuite de Limbă Italiană pentru nivelele A1 A2 B1 B2 C1 C2 cu posibilitatea de susținere a examenului de Certificare a limbii.

**Atestatul de cunoaștere a limbii italiene la nivelul A2, eliberat de către CTP, exonerează de la Test.**





## Universitatea

Sistemul universitar este compus din trei cicluri:

1. Licența: durata de 3 ani

2. Masteratul: durata de 2 ani

3. Doctoratul, cursuri de Specializare, cursuri de Master Universitar de nivelul doi.



A photograph of a male doctor with glasses, wearing a white lab coat and a dark tie, leaning over a female patient in a hospital bed. The doctor is using a stethoscope to listen to the patient's chest. The patient is wearing a white hospital gown. The background shows a window with a view of a cityscape.

# Modulul 9

## SISTEMUL SANITAR

# Serviciul Sanitar Național

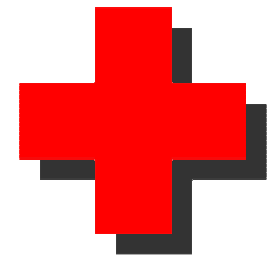
**Toți cetățenii trebuie să se înscrie la SSN.**

Înscrierea la SSN oferă posibilitatea la:

- alegerea medicului de familie
- efectuarea vizitelor în ambulatoriu
- prescrierea medicamentelor
- efectuarea vizitelor de specialitate

**Exemplu:** stomatologice, ginecologice, oculistice, pediatrie etc.

- analize de laborator și explorări diagnostice
- servicii de spitalizare



Cetățenii străini se pot înscrie la SSN:

- dacă au un permis de ședere și desfășoară o activitate de muncă în mod regulat sau sunt înscriși în listele de plasament/șomaj
- dacă au permis de ședere valabil sau în curs de reînnoire, sau este solicitant de azil.



Pentru înscriere este nevoie de:

- permisul de ședere sau chitanța de reînnoire a permisului
- autodeclararea cu privire la reședință
- autodeclararea codului fiscal

**Chiar și străinii care NU SUNT ÎN REGULĂ cu intrarea și șederea pe teritoriul italian au dreptul la prestații sanitare.**

Străinilor iregulari (chiar dacă nu au un document valabil) Agențiile Sanitare Locale (**ASL**) le eliberează carnetul **STP**: *Străin Temporar Present pe teritoriu*.



Carnetul **STP** oferă dreptul la:

- asistență medicală, în regim de **urgentă** sau esențială, în ambulatoriu sau spital, chiar și în mod continuativ, în caz de boală sau accident de muncă
- medicina preventivă (**vaccinări**), cu o atenție deosebită la sănătatea minorului
- tutelarea socială a **sarcinii** și a maternității



## Carnetul STP:

- garantează anonimatul străinului
- este valabil 6 luni (cu posibilitatea de a fi reînnoit)
- valabil pe teritoriul național
- dispune de un cod identificativ

REGIONE LAZIO  
ASSESSORATO SALVAGUARDIA E CURA DELLA SALUTE

Codice Identificativo: STP120918

Data di 1° accesso: \_\_\_/\_\_\_/2005

Eliberarea carnetului STP nu presupune informarea Autorităților.



## Cabinet de consultație medicală (Consultorio familiare)

*Cabinetele de consultație medicală* sunt structuri socio-sanitare, care au luat naștere pentru a răspunde diverselor necesități ale familiei, ale femeii, ale cuplului, ale copilului și ale adolescenților.

Acest serviciu este cu caracter preventiv și este **gratuit**.



Serviciile oferite de Cabinetele de consultație medicală sunt:

- informații și consultanțe cu privire la sarcina responsabilă
- prescrierea anticoncepționalelor orale și aplicarea anticoncepționalelor mecanice
- consultații psiho-sexuale
- informații în prevenirea riscurilor genetice și pentru ținerea sub observație a sarcinii cu risc

Consultorio  
familiar

- informații despre sterilitatea cuplului
- metode pentru întreruperea voluntară a sarcinii (*I.V.G.*) chiar și pentru minore, susținere medicală și psihologică
- prevenirea tumorilor de tip feminin

**Exemplu:** vizite, PAP test, examenul clinic al sanului și metode de autoexaminare

- asistență pe perioada sarcinii și cursuri de pregătire a nașterii



## SERVICIUL DE URGENȚĂ (Il pronto soccorso)

**118**

Este un număr ce poate fi apelat gratuit, în caz de situații grave, indiferent dacă telefonul este fix sau mobil.

În scurt timp sosește AMBULANȚA.

Se poate accesa la Serviciul de Urgență și în mod autonom, prin deplasarea la cel mai apropiat spital ce dispune de serviciul dat.



În baza GRAVITĂȚII situației, se atribuie un cod colorat ce reglementează accesul la serviciile de prim ajutor, cât și timpul de așteptare.

- COD ROȘU: în cazuri de pericol, prioritate absolută cu vizitare imediată
- COD GALBEN: (urgență) cu un timp de așteptare de 10-15 minute
- COD VERDE: (urgență minoră) fără pericol pentru viață.
- COD ALB: fără urgență

UNIONE EUROPEA  
REPUBBLICA ITALIANA

# Modulul 10

## DOCUMENTE VALABILE

PASSAPORTO



# Documente valabile

Documentele valabile pe teritoriul italian sunt:

- la *Carta di Identità* (C.I.) Cartea de Identitate
- il *Codice Fiscale* (C.F.) – Codul Fiscal
- la *Patente di guida* (PAT.) – Permisul de conducere

Există, de asemenea, și alte documente importante, cum ar fi Cardul Sanitar și Pașaportul.



## Cartea de Identitate

Cartea de Identitate este un document personal de identificare.

În ea se conțin datele anagrafice, starea civilă, cetățenie, profesie și alte date personale



Acest document se reînnoiește la fiecare 10 ani și nu este un document de călătorie.

Cetățeanul străin, cu reședință în Italia, poate solicita eliberarea Cărții de Identitate.

Cartea de Identitate se solicită la oficiul anagrafic al comunei de reședință.

Pentru confecționarea ei sunt necesare: 3 fotografii, un document de identitate și permisul de ședere valabil; “nulla osta” și recipisa, în cazul solicitării primare a permisului de ședere.





## Codul Fiscal

*Codul Fiscal* este un card ce permite identificarea univocă a cetățeanului în scopuri fiscale și administrative.



Codul Fiscal se solicită la Biroul Local al Agenției Intrărilor (Agenzie delle Entrate).  
Pentru eliberarea, este nevoie de Permisul de ședere și copia Pașaportului.

## Permisul de conducere

Este un document necesar pentru conducerea vehiculelor cu motor pe străzile publice.

Se eliberează în urma unui examen teoretic și practic.



## Examenul pentru obținerea permisului de conducere constă din două probe:

- proba teoretică/"examenul la sala", asupra regulilor de circulație, comportamente corecte de respectat, etc.
- proba practică de condus sau proba de traseu .

Proba teoretică este un test alcătuit din 40 de întrebări cu răspuns unic (adevărat/fals).

Pentru depășirea examenului sunt necesare 36 de răspunsuri corecte (se admit doar 4 greșeli).




Cerearea pentru obținerea Permisului de conducere se prezintă la Directia Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor (Uffici della Motorizzazione).

Sunt necesare:

- 2 două fotografii de dată recentă, dintre care una autenticată;
- certificat medical cu fotografie, (și o copie), eliberat de un medic abilitat, de maxim 3 luni
- dovada taxei de € 24,00 pe c/c 9001 și de € 14,62 pe c/c 4028

Cetățenii extracomunitari trebuie să prezinte și permisul de ședere sau recipisa de solicitare a reînnoirii sau eliberării primare a permisului de ședere



# Modulul 11

## LOCUINȚA – ÎNCHIRIEREA UNUI IMOBIL

# Închirierea unui imobil/1 Locuința

Există două tipuri de contracte care pot fi stipulate la închirierea unei locuințe:  
contract liber și contract concordat



**CONTRACTUL LIBER.** Plata se stabilește de comun acord între proprietar și chiriaș. Durata minimă a contractului este de 4 ani, cu reînnoire tacită pentru alți 4, cu excepția unor cazuri (dacă proprietarul intenționează să folosească apartamentul ca locuință sau intenționează să vândă casa, etc)

## Închirierea unui imobil/2

**CONTRACTUL CONCORDAT.** prin aplicarea acordurilor, stipulate, la nivel local, între organizațiile de chiriași și proprietari.

Acest contract asigură proprietarului scuturi fiscale, iar chiriașul o valoare a chiriei decât media.

Durata este de 3 ani, cu reînnoire tacită pentru alți 2, cu excepția cazurilor expuse pentru Contractul liber.

Este necesară înregistrarea contractelor, la Administrația Financiară, în termen de 30 de zile de la data semnării. Impozitul aferent de registru, echivalentul a 2% din chiriaș anual, se împarte în mod egal între chiriași și proprietari. Plata impozitului de registru se face la orice banc sau oficiu poștal, utilizând formularul F23.

AGENZIA DELLE ENTRATE Mod. F23

1. VERSAMENTO DIRETTO AL CONCESSIONARIO DI PERUGIA

2. DEBITA IRREVOCABILE A POSTE ITALIANE

MODELLO DI PAGAMENTO: TASSE, IMPOSTE, SANZIONI E ALTRE ENTRATE

AGENZIA PER: PONTE S. GIOVANNI PG

RELAZIONATO ALLA TEORICA (COMPRESI)

3. NUMERO DI RIFERIMENTO FI 1,4,6,5,9,4,7, B, X, 6, 5, 9, 0, 2, 2, 4, 5

**DATI ANAGRAFICI**

COGNOME, NOMINAZIONE O DENOMINAZIONE	CHIAVI	NUMERO DI VOTI
4. COGNOME: SAVASTANO	CHIAVI: LUIGI	NUMERO DI VOTI: 0,4,0,6,1,9,6,8
5. COGNOME: VIESTE	CHIAVI: MICHELE	NUMERO DI VOTI: 0,5,0,1,1,9,7,5

## Cumpărarea unui imobil

- Cumpărătorul face o propunere vânzătorului, indicînd valoarea arvunei (caparra).
- Dacă propunerea este acceptată, se stipulează un Contract preliminar (promisiunea de vânzare și de cumpărare) astfel cumpărătorul achită arvuna stabilită.
- Actul propriu-zis se stipulează la un Notar (persoană publică care garantează valabilitatea contractelor de cumpărare); actul stipulat se numește "Rogito". Cumpărătorul achită suma stabilită în contractul preliminar.
- Cumpărarea unui imobil comportă achitarea unor taxe.



# **Modulul 12**

## **SISTEMUL DE PREVEDERI SOCIALE**

# SISTEMUL DE PREVEDERI SOCIALE

Sistemul de pensionare transferă resurse persoanelor care:

- au întrerupt activitatea de muncă din motiv de vîrstă: *pensie pentru limita de vîrstă*
- au întrerupt activitatea de muncă, datorită realizării stagiului complet de cotizare: *pensie anticipată*



- nu poate munci, deoarece și-au pierdut capacitatea de muncă : *pensia de invaliditate*
- este rudă cu persoane decedute, care erau pensionate sau îndeplineau condițiile pentru obținerea unei pensii: *pensia de urmaș*
- nu au nici un venit și nu sunt apte de muncă: *pensie (alocație) socială*

Sistemul de pensionare este finanțat prin contribuțiile datorate de către muncitori și angajatori sistemului public de pensii.

Contribuțiile sunt gestionate de către *I.N.P.S.* (*Institutul Național al Prevederilor Sociale*) sau de alte Instituții, în cazul unor categorii profesionale.

Pentru **pensia pentru limită de vîrstă** este nevoie:

- de a avea cel puțin 20 de ani de contribuții achitate;
- de a atinge, la 1 ianuarie 2018, vîrsta de cel puțin 66 de ani și trei luni (pentru bărbați și femei); chiar și pentru muncitorii autonomi.



Pentru **pensie anticipată** este nevoie:

- Achitarea contribuțiilor înainte de 31/12/1995;
- De a avea 41 de ani și șase luni de contribuții pentru femei și 41 de ani și șase luni pentru bărbați.

Contribuțiile de asigurări sociale reprezintă 33% din câștigul salarial brut; 1/3 este achitată de salariat și 2/3 de angajator.



## I.N.A.I.L.

I.N.A.I.L. este o structură previdențială: *Institutul Național pentru Asigurări împotriva Accidentelor la Locul de Muncă și Bolilor Profesionale.*

Administrează asigurarea obligatorie, tutelînd victimele accidentelor la locul muncă și a bolilor profesionale.



Asigurarea este obligatorie, iar contribuțiile sunt diverse pentru fiecare domeniu de activitate: industrie, artizanat, terțiar, alte activități.

**Cheltuielile pentru premiul de asigurare sunt achitate doar de angajator.**

Cu excepția contractului de muncă “para-subordinato” (colaborare la proiect), unde lucrătorul achită 1/3 din sumă.





# Modulul 13

## SISTEMUL FISCAL



# Sistemul fiscal

Statul și Entitățile locale (Regiunile, Provinciile, Comunele) pun la dispoziția cetățenilor serviciile publice necesare, prin intermediul IMPOZITELOR pe care toți trebuie să le achite.

*Taxele:* se achită doar dacă se desfășoară o activitate specifică

**Exemplu:** taxă de port armă, pentru licență de vânătoare, taxă pentru ocuparea solului public.



*Impozitele:* este o prelevare, efectuată de către stat, asupra resurselor sau bunurilor individuale și nu se referă la vreun serviciu oferit.

- *Impozite directe:* în raport cu venitul fiecăruia

**Esempi:** IRPEF impozitul pe venit din anul în curs, IRES impozit pe venitul societăților, IMU impozit pe imobil și deșeuri, etc.

- *Impozite indirecte :* se aplică atunci când se face un pasaj de bunuri

**Esempi:** TVA (IVA) Impozit pe Registru, Taxă de circulație, ecc.



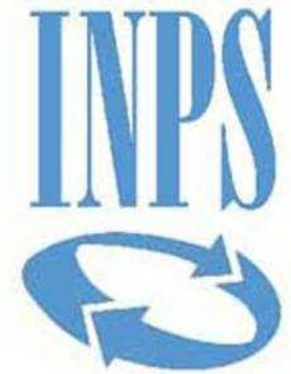
Contribuții obligatorii pentru exercitarea serviciilor publice:

- *Contribuții de asistență*: asigurarea împotriva riscurilor legate de invaliditate și accidente la locul muncii

**Esempi:** INPS, INAIL

- *Contribuții previdențiale*: pentru obținerea unei pensii

**Esempi:** INPS, INPDAP



**Declarația de venituri** este un document prin intermediul căruia cetățenii aduc la cunoștința FISCULUI veniturile sale și achitarea, ulterioară, a TAXELOR.

Declarația de venituri se prezintă completând formularul tip **Modello 730** și se prezintă pînă pe 2 mai Angajatorului sau unui CAF (Centru de Asistență Fiscală).

The image shows a close-up of a hand holding a red pen, filling out the Modello 730-1bis tax form. The form is titled "MODELLO 730-1bis redditi" and "scheda per la scelta della destinazione del 5 per mille dell'IRPEF". It includes fields for "CONTRIBUENTE", "CODICE FISCALE", "DATI ANAGRAFICI", and "SCELTA DEL DICENDANTE PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF". The name "Giovanni Verdi" and the tax code "00652220138" are visible. The form also contains instructions in Italian regarding the declaration and the use of the form.

Angajatorul trebuie să prezinte lucrătorului, pînă pe data de 15 martie, Certificarea Unică a veniturilor de muncă Dependentă (**CUD**), indicând veniturile din anul trecut.

**CUD-ul se anexează Modelului 730.** În formularul Modelului 730 se indică și alte veniturile percepute (imobile, diverse prestații, rente ecc.)

**Nu este obligat să prezinte Modelul 730:**

- persoanele pensionate sau cine percepe venituri DOAR din muncă subordonată

Persoanele care percep pensii de invaliditate, indemnizații pentru veteranii de război, etc.



## SERVICII/ TARIFE



Serviciile esențiale sunt furnizate de către diverse Entități, prin stipularea **CONTRACTELOR DE FURNIZARE**, ce pot fi activate prin telefon sau prin intermediul ghișeelor de referință.

În contractul de furnizare sunt specificate modalitățile de plată.

Prețul care se achită pentru serviciile oferite se numește **TARIFĂ**. O parte din tarifă este stabilită de către Entitatea /Autoritate centrală care furnizează serviciul și o parte de către Societățile care gestionează serviciul.



Pentru Deșeurile Urbane Solide se achită o TAXĂ, care este obligatorie pentru oricine ocupă un imobil.

Gestionarea și încasarea acestor taxe este atribuită Comunilor.

Plata se face, de obicei, prin ordin de plată poștal, la orice Oficiu poștal sau Bancă.



**Modulul 14**  
**ACORDUL DE INTEGRARE**  
**CARTEA DE ȘEDERE CE**



# Acordul de integrare

Imigranții, care intră pentru prima dată în Italia, trebuie să semneze Acordul de integrare

**Este un sistem de credite**, care se obțin în urma respectării anumitor condiții:

Exemplu:

- Alegerea medicului de familie	credite	4
- Contract de locație		6
- Cunoașterea culturii civice		15
- Nivel A2 de cunoaștere a limbii italiene		24



**Creditele pot fi reduse în cazul: condamnărilor penale chiar cu sentință nedefinitivă, cu detenție sau amendă**

## Acordul de integrare /2

**În momentul semnării acordului, se atribuie  
16 credite**

**Înainte de încheierea perioadei de 2 ani,  
cetățeanul străin trebuie să demonstreze  
acumularea celor 30 de credite, obținând  
nivelului A2 de cunoaștere a limbii italiene și  
prin cunoașterea culturii civice și a vieții  
civile în Italia**

**Dacă în perioada bienală, nu au fost  
acumulate 30 de credite, cetățeanul străin,  
chiar dacă are 0 credite, obține prorogarea,  
cu un an, a acordului.**



## Acordul de integrare /3

**Pe perioada anului prorogat, cetățeanul străin trebuie să obțină 30 de credite. De asemenea, sunt obligatorii frecventarea cursului de formare civică și obținerea nivelului A2 de cunoaștere a limbii italiene.**

**Absența de la sesiunea de formare civică este motiv de anulare a 15 credite din cele 16 atribuite inițial.**

**Dacă nu se obțin 30 de credite nici după al 3° an, permisul nu poate fi reînnoit și persoana este expulsă.**



## Acordul de integrare/4

Pentru a menține 15 credite din cele 16 atribuite inițial, este suficientă participarea la cursul de formare civică indicat de Prefectură

Pentru a obține 24 de credite pentru demonstrarea nivelului A2 de cunoaștere a limbii italiene, este suficientă înscrierea la un curs gratuit organizat de Centrele Teritoriale Permanente (CTP) sau – desigur în mod gratuit – la o școală de voluntari în convenție cu CTP. La sfârșitul cursului se eliberează un atestat valabil doar pentru obținerea Permisului de ședere

Aceste 2 elemente permit deja depășirea celor 30 de credite și îndeplinirea condițiilor solicitate



**Există posibilitatea de a susține un EXAMEN – contra plată – pentru a obține o CERTIFICARE, valabilă atât pentru obținerea Permisului de ședere, cât și pentru alte documente sau pentru înscrierea la Cursuri de formare profesională**

## Cartea de ședere CE

Cetățeanul străin ce se află regulat în Italia de cel puțin 5 ani, cu un venit anual egal cu indemnizația socială (5143 Euro) și nu a fost condamnat, poate să solicite CARTEA DE ȘEDERE CE:

- pentru sine însuși
- pentru soț/soție
- pentru fiu minor întreținut
- pentru părinte întreținut

**Este necesară demonstrarea nivelului A2 de cunoaștere a limbii italiene, ce se poate obține prin aceleași modalități ca pentru Acordul de Integrare**

Cererea se prezintă la Oficiul Poștal, folosind kit-ul necesar

## Cartea de ședere CE/ 3

Pentru susținerea unui test gratuit de cunoaștere a limbii italiene, cetățeanul străin se poate înscrie direct pe site-ul:

<http://testitaliano.interno.it>

Va fi convocat pentru examen, în timp de 60 de zile de la înscriere.



Nu trebuie să demonstreze cunoașterea limbii italiene: 1) cine a obținut un titlu de studiu sau profesional în Italia; 2) cine a intrat pe teritoriul italian prin procedura “calificări înalte”; 3) cine demonstrează, printr-un certificat eliberat de structuri sanitare abilitate, că nu are capacități de studiu adecvate (cauza: patologii, handicapat, vîrstă înaintată)

## Reîntregirea familiei

Cetățeanul străin, în posesia unui permis de ședere pentru muncă subordonată, autonomă, studii, cu o durată de cel puțin un an, sau în posesia cărții de ședere CE, poate solicita reîntregirea familiei.

**Reîntregirea familiei se poate solicita pentru:**

- **soț/soție;**
- **fii minori, chiar și ai soțului sau născuți în afara căsătoriei (în cazul dat cu acordul celuilalt soț), necăsătoriți sau separați legal;**
- **fii majori întreținuți de părinți, în cazul în care nu pot să-și asigure satisfacerea nevoilor esențiale ale vieții din cauza stării de sănătate;**
- **părinții întreținuți, care nu dispun de o susținere familiară adecvată în țara de origine.**



## Reîntregirea familiei/ 2

### Procedura

• Se completează un modulul necesar, care se prezintă la Ghișeul Unic pentru Imigrație împreună cu fotocopia pașaportului, a permisului de ședere, un document care să demonstreze disponibilitatea unei locuințe și a unui venit anual adecvat.

• Ruda trebuie să prezinte, la Consatul Italian de competență, documentele din care să rezulte gradul de rudenie, vârsta minoră sau starea de sănătate.

• Ghișeul Unic pentru Imigrație eliberează o recipisă despre primirea cererii și a documentelor prezentate. Timp de 90 de zile de la prezentarea cererii, Ghișeul Unic pentru Imigrație eliberează Nulla osta sau refuzul acesteia și informează Consatul de competență despre aceasta.





## Reîntregirea familiei/3

### Procedura




• După 90 de zile, ruda prezintă, la Consatul de competență, Nulla Osta și documentele prezentate la Ghișeul Unic, pentru a obține Viza de intrare.



• În termen de 8 zile de la intrare, se comunică, la Ghișeul Unic pentru Imigrare de competență, sosirea familiarului și se așteaptă convocarea pentru eliberarea documentelor necesare pentru obținerea permisului de ședere. Formularul completat, se trimite, prin intermediul Oficiilor Poștale, la Chestură. Oficiul Poștal eliberează o recipisă cu două cifre de identificare personală (user id e password) prin intermediul cărora se verifică, prin internet, etapele de analiză a cererii de eliberare a permisului de ședere.

**Permisul de ședere pentru motive familiale permite desfășurarea unei activități de muncă subordonată, autonomă, înscrierea la școală și beneficierea de serviciile sistemului sanitar național.**



**Modulul 15**  
**CETĂȚENIA**

# Cetățenia

## Se obține:

- 1) Dacă ai reședință, 10 ani neîntrerupt, în Italia, și dacă dispui de resurse economice adecvate și nu ai antecedente penale. Cetățenia nu se atribuie automat, trebuie să faci cerere.
- 2) dacă te-ai născut în Italia și ai reședință legală fără întrerupere de la naștere pînă la împlinirea vârstei de 18 ani, trebuie să faci cerere pînă la împlinirea vârstei de 19 ani.
- 3) Prin căsătorie cu un cetățean italian, după 2 ani de reședință legală în Italia sau după 3 ani de la căsătorie, dacă ai reședință în străinătate (termenii se reduc la jumătate în prezența de fii născuți sau adoptați de soți), cu condiția de a nu avea antecedente penale.





UNIONE  
EUROPEA



## Curs de educație civică *A fi cetățean italian* Ianuarie 2014

*Autori:*



### Associazioni di volontariato e del privato sociale sostenute da CESV-SPES

Via Liberiana, 17 00185 Roma Tel: 06491340  
scuolemigranti@cesv.org www.scuolemigranti.it

*Redactat de:* Francesca Abbate, Daniela Bossa, Valentina Casavola, Daniele Diviso, Fiorella Farinelli, Augusto Venanzetti

*Proiectul grafic:* Francesca Abbate

*Traducerea din limba italiană:* Tatiana Tocarciuc

